

Sygn. akt II PK 133/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 2 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSA Maciej Piankowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K. M.

przeciwko [...] Urzędowi Skarbowemu [...] w W.

o wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 lutego 2012 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 29 listopada 2010 r.,

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1.800,00 (jeden tysiąc osiemset i 00/100) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2010 r., Sąd Okręgowy Sąd Pracy w W. oddalił apelację powoda K. M. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 9 lipca 2009 r., oddalającego powództwo w sprawie przeciwko [...] Urzędowi Skarbowemu W. o zapłatę wynagrodzenia prowizyjnego oraz obciążającego powoda kwotą 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego, przyjmując za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, dzieląc także ich ocenę, a w związku z tym i zapadłe orzeczenie.

Według okoliczności sprawy, powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 44.463,15 zł brutto tytułem niewypłaconego pełnego wynagrodzenia prowizyjnego za pracę wykonaną w okresie od 1 października 2005 roku do 31 października 2005 roku wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi od dnia 16 listopada 2005 r., które przysługiwało powodowi jako starszemu poborcy skarbowemu za czynności wykonane w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz o zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego były następujące ustalenia.

Powód był zatrudniony w Dziale Egzekucyjnym pozwanego od dnia 1 marca 2004 r. na podstawie umowy o pracę na stanowisku poborcy skarbowego, a następnie starszego poborcy skarbowego. Pracując na tych stanowiskach powód otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze, dodatek stażowy oraz był uprawniony do otrzymywania wynagrodzenia prowizyjnego z tytułu osobistego wykonywania czynności w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych. W dniu 3 lipca 2005 r. powód w ramach wykonywania swoich obowiązków służbowych związanych z egzekucją prowadzoną przeciwko Fundacji „C.” z siedzibą w W. sporządził w oparciu o informacje przekazane przez głównego księgowego tegoż podmiotu protokół o stanie majątkowym zobowiązanego. W treści protokołu powód nie zawarł jednak informacji wskazującej na fakt posiadania przez przedmiotową fundację praw do kolekcji lalek pod nazwą „[...]”. Na sporządzony w ten sposób

protokół następnie powód naniósł także kolejną datę jego spisania - „12.10.2005 roku”. W dniu 12 października 2005 r. powód w trakcie kolejnych czynności egzekucyjnych podejmowanych w siedzibie zobowiązanej Fundacji „C.” uzyskał informację od jej prezesa J. W., że fundacja ta jest właścicielem ruchomości w postaci kolekcji lalek pod nazwą „[...]”. Na podstawie tejże informacji oraz otrzymanej specyfikacji lalek powód sporządził protokół zajęcia i odbioru ruchomości. Część kolekcji w dniu 12 października 2005 r. znajdowała się poza siedzibą fundacji „C.”. W tym dniu eksponowana była w Muzeum Regionalnym w C. W roku 2005 wymieniona wyżej kolekcja lalek nie stanowiła własności fundacji „C.”, prawo to bowiem przysługiwało Spółdzielni Pracy im. [...] w K. Należności pieniężne w związku, z którymi powód podejmował czynności egzekucyjne w dniu 12 października 2005 r., uiszczone zostały przez zobowiązaną Fundację w dniu 13 października 2005 r.

Zdaniem Sądu I instancji nie znajduje potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym, przytaczana przez powoda okoliczność, że w dniu 12 października 2005 r. widział on przedmiotową kolekcję lalek. Bowiem, gdyby powód dokonał czynności faktycznej obejrzenia przedmiotowej kolekcji to bez trudu ustaliłby, że jej część znajduje się poza siedzibą fundacji, zaś takowa informacja niezwykle istotna, nie została przez niego zamieszczona w protokole zajęcia. Zdaniem Sądu Rejonowego powód takiej informacji w protokole nie zawarł ponieważ kolekcji nie widział, a jedynie oparł się na informacjach przekazanych mu przez prezesa W. oraz zawartych dokumencie specyfikacji. Analogiczne wnioski Sąd Rejonowy wysnuł odnośnie informacji podanej przez powoda, co do motywów, jakimi się kierował nie naklejając na zajęte lalki znaków zajęcia. Uznał, że powód nie dokonał tych czynności, bowiem fizycznie nie zetknął się z tymi lalkami, zaś przyczyna w postaci groźby ich uszkodzenia została przez niego wskazana jedynie dla potrzeb niniejszego postępowania. Nadto, w ocenie Sądu Rejonowego zeznania powoda stoją w opozycji do zeznań świadka W.. Świadek ten nie potwierdził zeznań powoda, że był obecny, gdy powód oglądał lalki. Nawet biorąc pod uwagę znaczny upływ czasu od dnia 12 października 2005 r. do chwili składania zeznań w niniejszej sprawie przez świadka W. należy wskazać, że zdarzenie w postaci zajmowania przez poborcę skarbowego kolekcji lalek jest na tyle niecodziennym w

pracy prezesa fundacji, że na wiele lat utrwala się w jego pamięci. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie jest zasadne.

Zgodnie § 1 ust. 1 rozporządzenia prezesa Rady Ministrów z dnia 29 października 1999 r. w sprawie określenia uprawnień szczególnych w zakresie płac i innych świadczeń, zasad przyznawania tych świadczeń i ich wysokości oraz określenia dodatków do wynagrodzenia przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby cywilnej (Dz. U. z dnia 30 października 1999 r.) członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w komórce egzekucyjnej urzędu skarbowego na stanowisku komornika skarbowego, poborcy skarbowego, starszego poborcy skarbowego, referenta, starszego referenta, inspektora i starszego inspektora, zwanemu dalej „egzekutorem”, za osobiste wykonanie czynności w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych przysługuje wynagrodzenie prowizyjne w wysokości: 6,15 % ściągniętej bezpośrednio od zobowiązanego kwoty obejmującej należności pieniężne wraz z pobranymi od nich odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi, jeżeli kwota ta została wpłacona przez zobowiązanego organowi egzekucyjnemu lub wierzycielowi w ciągu 14 dni po dokonaniu zajęcia, jednej lub więcej ruchomości. W myśl art. 97 § 1 i § 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji do egzekucji z ruchomości zobowiązanego poborca skarbowy przystępuje przez ich zajęcie. Zajęciu podlegają ruchomości zobowiązanego, znajdujące się zarówno w jego władaniu, jak i we władaniu innej osoby, jeżeli nie zostały wyłączone spod egzekucji lub od niej zwolnione. Stosownie do art. 98 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zajęcie ruchomości następuje przez wpisanie jej do protokołu zajęcia i podpisanie protokołu przez poborcę skarbowego. Na każdej zajętej ruchomości poborca skarbowy umieszcza znak, ujawniający na zewnątrz jej zajęcie. Nadto - jak stanowi art. 99 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji - poborca skarbowy zamieszcza w protokole zajęcia opis każdej zajętej ruchomości według cech jej właściwych, a ponadto oznacza jej wartość szacunkową. W świetle powyższych regulacji - zdaniem Sądy Rejonowego - niewątpliwym jest, że powód by prawidłowo dokonać czynności w postaci zajęcia ruchomości w postaci przedmiotowej kolekcji lalek winien ją naocznie obejrzeć, tak by określić cechy jej właściwe, a w

konsekwencji właściwie wpisać ją do protokołu zajęcia. Powód czynności bezpośredniego obejrzenia kolekcji zaniechał, opierając się jedynie na treści specyfikacji. W ten sposób nie miał wiedzy, że część kolekcji znajduje się poza siedzibą zobowiązanego. Nadto bez uzasadnienia prawnego zaniechał umieszczenia na kolekcji lalek znaków zajęcia ruchomości przez pozwany urząd wbrew wyraźnemu ustawowemu obowiązkowi. Powód nie tylko nie wskazał podstawy prawnej uprawniającej go do nie umieszczania na zajętej ruchomości znaków zajęcia, ale także nie wykazał w toku postępowania w żaden sposób, że umieszczenie takich znaków na kolekcji mogłoby spowodować jej uszkodzenie. W ten sposób, w ocenie Sądu Rejonowego, bezpodstawnie zaniechał dokonania czynności umożliwiającej osiągnięcie celu, w jakim następuje zajęcie ruchomości to jest wyeliminowania ryzyka zbycia jej na rzecz osoby trzeciej niemającej świadomości zajęcia. Cel ten nie został w sposób oczywisty także osiągnięty względem części kolekcji lalek, która znajdowała się w dniu 12 października 2005 r. w muzeum w C. co do której jej ówczesny dzierżyciel (Muzeum Regionalne w C.) nie miał żadnej świadomości, że poddana została ona zajęciu, co stanowiło następstwo zaniedbań powoda.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że powód podejmując w sposób wadliwy to jest niezgodny z wymogami ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji czynności w toku zajęcia przedmiotowej kolekcji lalek nie nabył prawa do uzyskania za tą czynność prowizji. Zdaniem Sądu Rejonowego dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miała znaczenia powoływana okoliczność, że zobowiązana fundacja w dniu 12 października 2005 r. deklarowała zapłatę egzekwowanych należności. Oczywistym jest bowiem, że nawet przy takiej deklaracji zobowiązanego powód był zobligowany do dokonania czynności zajęcia ruchomości zgodnie z wymaganą procedurą.

Na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. § 11 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu Sąd Rejonowy zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości powód zarzucił temu orzeczeniu naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów poprzez niepełną i błędną ocenę materiału dowodowego zebranego w sprawie, co miało wpływ na wyniki sprawy. Przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów miało spowodować błędne uznanie przez Sąd Rejonowy wadliwości dokonanego przez powoda zajęcia ruchomości i związany z tym brak podstaw do przysługiwania dodatkowej prowizji. Zdaniem powoda na podstawie § 1 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 1 ust. 6 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 października 1999 r. w sprawie określenia uprawnień szczególnych w zakresie płac i innych świadczeń, zasad przyznawania tych świadczeń i ich wysokości oraz określenia dodatków do wynagrodzenia przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby cywilnej, przysługuje mu wynagrodzenie prowizyjne, które w powyższym przypadku wyniosło 45.956,66 zł. Z powyższej kwoty została wypłacona część w wysokości 1.493,51 zł, zaś wypłatę pozostałej części w wysokości 44.463,15 zł pozwany wstrzymał bezterminowo. Skarżący wskazał, że prawidłowość dokonanego zajęcia ruchomości w postaci kolekcji lalek oraz dokonana przez dłużnika wpłata kosztów egzekucyjnych powstałych w związku z tymże zajęciem nie została zakwestionowana, czego Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę. Powód wskazał, że Sąd Rejonowy oceniając prawidłowość dokonanego przez niego zajęcia ruchomości, nie wziął pod uwagę kontroli przeprowadzonej przez Izbę Skarbową w dniach od 27 grudzień 2005 roku do 20 stycznia 2006 roku i doraźnej kontroli wewnętrznej przeprowadzonej w dniach od 06 do 10 marca 2006 roku, które nie wykazały wadliwości dokonanego zajęcia ruchomości w postaci kolekcji lalek. Zdaniem powoda Sąd Rejonowy dokonał błędnej oceny dyspozycji art. 97 § 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku zgodnie, z którą zajęciu podlegają ruchomości zobowiązanego znajdujące się zarówno w jego władaniu, jak i we władaniu innej osoby, jeżeli nie zostały wyłączone spod egzekucji lub od niej zwolnione oraz postanowienia art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku - zajęcie ruchomości następuje poprzez wpisanie jej do protokołu zajęcia i podpisanie protokołu przez poborcę skarbowego, protokół podpisują także zobowiązany lub świadkowie. Zdaniem powoda zajęta kolekcja lalek znajdowała się we władaniu Fundacji C., co

potwierdzał jej prezes J. W., między innymi w trakcie przesłuchania do protokołu sporządzonego po fakcie zajęcia, w dniu 27 marca 2006 roku. Prezes Fundacji C. podpisał protokół zajęcia, przyjął pod dozór zajęte ruchomości, otrzymał kopię protokołu zajęcia oraz został pouczone o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach jako dozorczy zajętej ruchomości. Oszacowania zajętej kolekcji lalek nie dokonano z uwagi na konieczność posiadania specjalistycznej wiedzy z zakresu etnologii i w związku z tym podjęto decyzję, na podstawie art. 99 § 4 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku, o wezwaniu biegłego skarbowego do oszacowania zajętej kolekcji lalek. Okoliczność ta nie została przez Sąd Rejonowy uwzględniona, co skutkowało błędnym uznaniem, że powód nie wykonał czynności koniecznej do prawidłowego dokonania zajęcia ruchomości. Powód zarzucił też błędną ocenę przez Sąd Rejonowy możliwości zamieszczenia na zajętej kolekcji lalek znaków zajęcia i nieuwzględnienie przy rozstrzygnięciu sprawy faktu, że zamieszczenie znaków nie zostało dokonane z uwagi na niebezpieczeństwo spowodowania trwałego uszkodzenia struktury lalek pochodzących z kolekcji.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji.

W ocenie Sądu Okręgowego wyrok Sądu I instancji w żadnym zakresie nie narusza powołanych przez powoda przepisów, a dokonana przez Sąd I instancji ocena dowodów jak i tok rozumowania Sądu są prawidłowe i zasadne w świetle okoliczności sprawy. Zasada swobodnej oceny dowodów służy przede wszystkim realizacji zasady prawdy, rozumianej jako postulat, by ustalenia sądu stanowiły wierne odzwierciedlenie rzeczywistego stanu rzeczy. Zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów może mieć miejsce tylko w okolicznościach szczególnych, gdy Sąd przy ocenie dowodów dopuszcza się naruszenia reguł logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego. Ustalenia stanowiące podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji Sąd Okręgowy przyjął jako podstawę własnego rozstrzygnięcia nie dostrzegając potrzeby ich uzupełnienia. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji nie dokonał ani niepełnej ani błędnej oceny zebranego w toku postępowania materiału dowodowego. Sąd I instancji dokonał pełnej analizy stanu prawnego w zestawieniu z ustaleniami faktycznymi. Powód by prawidłowo dokonać czynności w postaci zajęcia ruchomości w postaci przedmiotowej kolekcji lalek winien ją naocznie

obejrzyć tak by określić jej cechy właściwe, a w konsekwencji właściwie wpisać ją do protokołu zajęcia. Powód czynności bezpośredniego obejrzenia kolekcji zaniechał, opierając się jedynie na treści otrzymanej specyfikacji a więc wbrew obowiązkowi nie sprawdził przedmiotu egzekucji w postaci kolekcji lalek o znacznej wartości 200.000 USD. Powód bez żadnego uzasadnienia prawnego zaniechał umieszczenia na kolekcji lalek znaków zajęcia ruchomości przez pozwany Urząd Skarbowy wbrew wyraźnemu obowiązkowi ustawowemu niczym powyższego nie uzasadniając. Dopiero w apelacji powód wyjaśniał, że przyczyną był zamiar nie uszkodzenia eksponatu. Sąd Okręgowy nie przyjął tego za wiarygodne skoro powód nie podawał tej okoliczności wcześniej a nie zachodziły ku temu żadne przeszkody. Powód pomimo niewskazania podstawy prawnej zaniechania zamieszczenia znaków zajęcia również w żaden sposób nie wykazał, że umieszczenie takich znaków na kolekcji mogłoby spowodować jej trwałe uszkodzenie. W konsekwencji powód dokonując w sposób wadliwy to jest niezgodny z wymogami ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji czynności w toku zajęcia ruchomości w związku z egzekucją prowadzoną w stosunku do Fundacji C. nie nabył prawa do uzyskania prowizji za tą czynność. Powód podnosi, że prawidłowość dokonanego zajęcia była przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez Izbę Skarbową w dniach od 27 grudnia 2005 roku do 20 stycznia 2006 roku i doraźnej kontroli wewnętrznej przeprowadzonej w dniach od 06 do 10 marca 2006 roku, które nie wykazały wadliwości dokonanego zajęcia ruchomości w postaci kolekcji lalek. Zajęcie zostało utrzymane w mocy, jak również wysokość kosztów egzekucyjnych z nimi związana na podstawie art. 64 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Sąd Okręgowy jednakże wskazał, że powyższych okoliczności powód nie podnosił w toku postępowania przed Sądem I instancji i nie wskazał również przyczyny, dlaczego powołuje się na nie dopiero w apelacji. A zatem zgodnie z art. 381 k.p.c. zarzut ten nie może być uwzględniony. W związku z powyższym, roszczenie powoda o zasądzenie od pozwanego kwoty 44.463,15 zł tytułem wynagrodzenia prowizyjnego za wykonane czynności w zakresie egzekucji należności pieniężnych wraz z odsetkami jest bezpodstawne.

W związku z oddaleniem apelacji powoda kosztami postępowania obciążono stronę powodową, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 6 pkt. 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1349 ze zm.).

W skardze kasacyjnej pełnomocnik powoda na podstawie art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c., zaskarżył w całości wyrok Sądu Okręgowego zarzucając naruszenie § 1 ust. 1 pkt 1 lit. c w związku z § 1 ust. 6 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 października 1999 r. w sprawie określenia uprawnień szczegółowych w zakresie płac i innych świadczeń, zasad przyznawania tych świadczeń i ich wysokości (....) Dz. U. nr 89, poz. 997 z późn. zm.) w związku z art. 80 k.p. w związku z art. 64 § 1 pkt 5 oraz art. 97 § 1 i 2 oraz art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przez niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego wynikającego z akt sprawy i uznanie, że powodowi nie przysługuje roszczenie o wynagrodzenie prowizyjne w związku z dokonaniem wadliwego zajęcia ruchomości. Sąd Okręgowy, jak i Rejonowy jako Sąd I Instancji niewłaściwie interpretując wyżej wymienione przepisy dopuścił się ich naruszenia przez odmowę przyznania wynagrodzenia prowizyjnego powodowi gdy na ich podstawie powód dokonał zajęcia ruchomości (które nie zostało skutecznie podważone w toku postępowania egzekucyjnego) i spono zadłużenie w terminie 14 dni od dokonania takiego zajęcia, wypełniając tym samym przesłanki z § 1 ust. 1 pkt. 1 lit. c wyżej wymienionego rozporządzenia. Pełnomocnik powoda wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty w wysokości 44.463,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 listopada 2005 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik powoda twierdził, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) następującej treści: czy pracodawca może odmówić wypłaty wynagrodzenia prowizyjnego pracownikowi przysługującego na podstawie § 1 ust.

1 pkt 1 lit. c rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 października 1999 r. w sprawie określenia uprawnień szczegółowych w zakresie płac i innych świadczeń , zasad przyznawania tych świadczeń i ich wysokości (....) Dz. U. nr 89 , poz. 997 z późn. zm.) w przypadku gdy taki pracownik dokonał niepodważonego w toku administracyjnego postępowania egzekucyjnego zajęcia ruchomości a dłużnik po takim zajęciu wpłacił kwotę z tytułu zadłużenia w terminie 14 dni od zajęcia, a ponadto czy Sąd meriti w toku postępowania o zapłatę wynagrodzenia prowizyjnego na podstawie wyżej wymienionego rozporządzenia może samodzielnie ustalić wadliwość zajęcia ruchomości gdy taka nie została ustalona w toku postępowania egzekucyjnego przez wniesienie właściwego środka odwoławczego od takiego zajęcia? Czy ewentualne ustalenie przez Sąd naruszeń przy dokonywaniu zajęcia ruchomości może stanowić podstawę do odmowy wypłacenia wynagrodzenia prowizyjnego na podstawie przywołanych przepisów, gdy samo zajęcie jako czynność egzekucyjna nie zostało uchylone w toku postępowania egzekucyjnego ?

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej pełnomocnik powoda wskazał, że zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 lit c wyżej wymienionego rozporządzenia członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w komórce egzekucyjnej urzędu skarbowego na stanowisku komornika skarbowego, poborcy skarbowego, starszego poborcy skarbowego, referenta, starszego referenta, inspektora i starszego inspektora, zwanego dalej „egzekutorem”, za osobiste wykonanie czynności w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych przysługuje wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 6,15 % ściągniętej bezpośrednio od zobowiązanego kwoty obejmującej należności pieniężne wraz z pobranymi od nich odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi, jeżeli kwota ta została wpłacona przez zobowiązanego organowi egzekucyjnemu lub wierzycielowi w ciągu 14 dni po dokonaniu zajęcia, o którym mowa w pkt 2 i 4. Powód jako starszy poborca skarbowy zaliczał się do osób uprawnionych do wynagrodzenia prowizyjnego na wyżej wskazanej podstawie. Bezspornym jest fakt dokonania w dniu 12 października 2005 r. przez powoda zajęcia ruchomości w postaci lalek należących do dłużnika fundacji „C.” oraz fakt dokonania spłaty zadłużenia przez dłużnika w dniu 13 października 2005 r. Powód dokonał zajęcia ruchomości na podstawie art. 97 i 98 ustawy o

postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zgodnie z art. 98 ust. 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji „Zajęcie ruchomości następuje przez wpisanie jej do protokołu zajęcia i podpisanie protokołu przez poborcę skarbowego. Protokół podpisują także zobowiązany lub świadkowie”. Z powyższego przepisu wynika, że zajęcie dokonuje się z chwilą sporządzenia i podpisania protokołu zajęcia ruchomości. Jest to wystarczający dowód potwierdzający zajęcie ruchomości. Powód taki protokół sporządził. Naklejenie znaków na ruchomości ma znaczenie wtórne i techniczne. Podobnie wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 28 listopada 2002 r., II SA 309/01 (Lex nr 159895) stwierdzając między innymi, że „Intencją przepisów dotyczących zajęcia ruchomości jest fizyczne zajęcie i spisanie stosownego protokołu (art. 98 i 99 u.p.e.a.). Natomiast umieszczenie znaku ujawniającego zajęcie ma jedynie charakter potwierdzający dokonaną czynność”. Zdaniem strony powodowej Sąd I i II instancji nie miał podstaw do tego by w toku postępowania o wynagrodzenie prowizyjne kwestionować prawidłowość zajęcia. Zajęcie dokonane przez powoda zostało bowiem utrzymane w postępowaniu egzekucyjnym a dłużnik został zobowiązany do zapłacenia na podstawie art. 64 § 1 pkt 5 (ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji) kosztów postępowania egzekucyjnego i uiścił je wraz z całym zadłużeniem. Strona pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu na okoliczność, że przedmiotowe zajęcie ruchomości zostało skutecznie zaskarżone i czynność zajęcia uchylona. Zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Za taki dokument należy uznać również protokół zajęcia ruchomości sporządzony przez powoda jako poborcę skarbowego. Sądy I i II instancji są zatem związane treścią wyżej wskazanego dokumentu i nie mogą go skutecznie podważać. Czynność egzekucyjna może bowiem być skutecznie podważona wyłącznie na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przez wniesienie skargi. Powód wykazał spełnienie przesłanek określonych w wyżej wskazanym rozporządzeniu, że w toku postępowania egzekucyjnego dokonał zajęcia ruchomości oraz że dłużnik w terminie 14 dni od zajęcia wpłacił zadłużenie i od tej kwoty przysługuje powodowi

wynagrodzenie prowizyjne w dochodzonej pozwem wysokości również na podstawie art. 80 k.p. jako wynagrodzenie za pracę wykonaną. Wobec powyższych naruszeń pojawiają się istotne zagadnienia prawne wskazane w petitum skargi które wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy w celu stosowania prawidłowej wykładni przepisów prawa.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu powyższych wniosków pozwany podał, że zarzut naruszenia prawa materialnego nie zawiera prawdziwego i rzetelnego odniesienia się do stanu faktycznego sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozwagę tylko nieważność postępowania. W świetle art. 398³ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna może być oparta na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie (pkt 1) oraz na zarzutach naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienia te mogły mieć wpływ na wynik sprawy (pkt 2). Zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, pod pojęciem podstawy skargi kasacyjnej rozumie się konkretne przepisy prawa, które zostały w niej wskazane z jednoczesnym stwierdzeniem, że wydanie wyroku nastąpiło z ich obrazą. Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli - tak jak w rozpoznawanej sprawie - skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania.

W ramach jedynej wskazanej przez skarżącego podstawy kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie § 1 ust. 1 pkt 1 lit. c) w związku z § 1 ust. 6 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 października 1999 r. w sprawie określenia uprawnień szczególnych w zakresie płac i innych świadczeń, zasad przyznawania tych świadczeń i ich wysokości oraz określenia dodatków do wynagrodzenia przysługujących niektórym

kategoriom członków korpusu służby cywilnej (Dz. U. Nr 89, poz. 997 z późniejszymi zmianami; dalej określone jako „rozporządzenie”) w związku z art. 80 k.p., w związku z art. 64 § 1 pkt 5 oraz art. 97 § 1 i 2 oraz art. 98 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późniejszymi zmianami; dalej określonej jako „ustawa”).

Powód dochodził zapłaty wynagrodzenia prowizyjnego za pracę wykonaną od 1 października 2005 do 31 października 2005 r. W tym okresie przepisy § 1 ust. 1 pkt 1 lit. c) rozporządzenia stanowiły, że członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w komórce egzekucyjnej urzędu skarbowego (między innymi – tak jak powód - na stanowisku poborcy skarbowego oraz starszego poborcy skarbowego) za osobiste wykonanie czynności w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych przysługuje wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 6,15 % ściągniętej bezpośrednio od zobowiązanego kwoty obejmującej należności pieniężne wraz z pobranymi od nich odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi, jeżeli kwota ta została wpłacona przez zobowiązanego organowi egzekucyjnemu lub wierzycielowi w ciągu 14 dni po dokonaniu zajęcia, o którym mowa w pkt 2 i 4. Zajęcie odnoszące się do pkt 2 dotyczy zajęcia jednej lub więcej ruchomości, dokonanego u zobowiązanego w ramach tego samego przydziału pracy i niezależnie od liczby przydzielonych tytułów wykonawczych wystawionych na tego zobowiązanego, natomiast zajęcie przewidziane w pkt 4 dotyczy każdego zajęcia prawa majątkowego poprzez spisanie protokołu odbioru dokumentu lub protokołu zajęcia.

W okresie między dokonaniem zajęcia (co nastąpiło w dniu 12 października 2005 r.) a wskazaną przez powoda datą wymagalności przedmiotowego wynagrodzenia nie istniała podana w skardze kasacyjnej podstawa prawna w postaci § 1 ust. 6 pkt 2 rozporządzenia. Przepis ten obowiązywał do 30 kwietnia 2004 r. Z dniem 1 maja 2004 r. § 1 został zmieniony przez rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia uprawnień szczególnych w zakresie płac i innych świadczeń, zasad przyznawania tych świadczeń i ich wysokości oraz określenia dodatków do wynagrodzenia przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby

cywilnej (Dz. U. Nr 70, poz. 633) i od tej daty nie występuje już ust. 6 pkt 2 tego paragrafu. Zgodnie z § 2 przepisy zmienionego rozporządzenia miały zastosowanie do wynagrodzeń prowizyjnych należnych za czynności egzekucyjne dokonane po dniu wejścia w życie rozporządzenia z dnia 7 kwietnia 2004 r. Z powyższego wynika, że wskazany w skardze kasacyjnej przepis § 1 ust. 6 pkt 2 rozporządzenia nie obowiązywał w dacie dokonania przez powoda przedmiotowych czynności egzekucyjnych, a tym samym nie mógł być w niniejszej sprawie zastosowany. Sądy obu instancji nie oparły rozstrzygnięcia na wskazanym wyżej przepisie, a co za tym idzie chybiony okazał się zarzut skargi niewłaściwego jego zastosowania.

Skarżący zarzucił naruszenie art. 80 k.p. w związku z art. 64 § 1 pkt 5, art. 97 § 1 i 2 oraz art. 98 § 1 ustawy.

Ponieważ ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 199 r. Nr 49, poz. 483 z późniejszymi zmianami) – w brzmieniu obowiązującym w okresie, którego dotyczy spór – nie zawierała w tym zakresie odrębnej regulacji dlatego, zgodnie z art. 7 ust. 1 tej ustawy, miał zastosowanie art. 80 k.p., który ustanawia regułę, że pracownikowi wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną. Należy jednak zaznaczyć, że zastosowanie mógł mieć także art. 82 § 1 k.p. Według tego przepisu za wadliwe wykonanie z winy pracownika usług wynagrodzenie nie przysługuje.

Kolejny wskazany w skardze przepis art. 64 § 1 pkt 5 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji jest normą prawa administracyjnego, a nie prawa pracy. Określa on koszty egzekucji należności pieniężnych. Przepis ten stanowi podstawę naliczenia i pobrania opłat za czynności egzekucyjne przez organ egzekucyjny na jego rzecz. Opłaty te są należnościami publicznoprawnymi uiszczanymi na rzecz organu egzekucyjnego z tytułu realizowanych zadań publicznych państwa. Przepis art. 64 § 1 pkt 5 ustawy nie stanowi zatem podstawy prawnej do dochodzenia przez członka korpusu służby cywilnej wynagrodzenia prowizyjnego.

Zgodnie z powołanymi w skardze przepisami do egzekucji z ruchomości zobowiązanego poborca skarbowy przystępuje przez ich zajęcie. Zajęciu podlegają ruchomości zobowiązanego, znajdujące się zarówno w jego władaniu, jak i we władaniu innej osoby, jeżeli nie zostały wyłączone spod egzekucji lub od niej

zwolnione (art. 97 § 1 i 2 ustawy); zajęcie ruchomości następuje przez wpisanie jej do protokołu zajęcia i podpisanie protokołu przez poborcę skarbowego. Protokół podpisują także zobowiązany lub świadkowie (art. 98 § 1 ustawy). Według art. 99 § 1 ustawy poborca skarbowy ma obowiązek zamieścić w protokole zajęcia opis każdej zajętej ruchomości według cech jej właściwych.

Z powyższych regulacji wynika, że poborca skarbowy wykonując właściwie swoje obowiązki powinien dokonać odrębnie opisu każdej ruchomości w protokole zajęcia. Opisowi podlegają zarówno te ruchomości, które poborca jest w stanie oszacować, jak i te, których nie jest w stanie oszacować. Z przepisu art. 99 § 1 ustawy wynika zakres elementów, jakie sporządzony opis powinien zawierać, w szczególności zalicza się do nich: nazwę przedmiotu, rodzaj przedmiotu, dane identyfikujące zajęty przedmiot, stan techniczny, np. kompletność elementów przedmiotu, wiek, uszkodzenia. Poborca skarbowy w protokole zajęcia ruchomości musi zamieścić opis każdej zajętej ruchomości według cech jej właściwych. Zgodnie z art. 98 § 3 ustawy poborca skarbowy na każdej zajętej ruchomości ma obowiązek umieścić znak, ujawniający na zewnątrz jej zajęcie.

W judykaturze przyjmuje się, że zająć można tylko te ruchomości, o których wiadomo, że istnieją, można dokonać ich oględzin, opisać ich stan i wskazać miejsce, w którym one się znajdują. Interpretując art. 98 § 1 ustawy nie można bowiem pominąć treści innych jej przepisów, z których to wynika, że do protokołu zajęcia wpisać można tylko te rzeczy, które znajdują się w miejscu dokonania zajęcia i które poborca skarbowy może obejrzeć i opisać. Wynika to chociażby z obowiązku dokonania w protokole opisu każdej zajętej ruchomości z uwzględnieniem cech jej właściwych (art. 99 § 1 ustawy), obowiązku zamieszczenia na każdej z nich znaku, ujawniającego na zewnątrz jej zajęcie (choć brak znaku nie stanowi o bezskuteczności zajęcia), pozostawienie jej w miejscu zajęcia pod dozorem zobowiązanego, dorosłego domownika zobowiązanego bądź innej osoby, u której nieruchomość zajął (art. 100 § 1 ustawy), odpowiedzialności dozorczy za zniszczenie, uszkodzenie lub zaginięcie rzeczy (art. 103 § 1 ustawy). Nie można zatem przyjąć, że zajęcie może dotyczyć ruchomości, której poborca skarbowy nie może obejrzeć w momencie dokonywania zajęcia. Nie mógłby bowiem wówczas ani jej opisać, ani skutecznie oddać pod dozór. Trudno też byłoby przyjąć

odpowiedzialność dozorczy za uszkodzenie rzeczy, skoro nieznanym byłby jej stan w momencie przekazania pod dozór (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2010 r., II FSK 2146/08, Lex nr 741376, POP 2011 nr 1, s. 92; por. też wyrok Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie z dnia 21 sierpnia 2008 r., III SA/Wa 811/08, Lex nr 491446).

Również w literaturze wskazuje się, że poborca skarbowy ma obowiązek dokonania opisu każdej ruchomości w protokole zajęcia. Jeśli dokonuje się zajęcia kilku lub więcej ruchomości, należy dokonać opisu odrębnie każdej z nich. Opisowi podlegają także te ruchomości, których z różnych przyczyn poborca skarbowy nie może oszacować. Opis zajętej ruchomości powinien zawierać: nazwę przedmiotu, rodzaj przedmiotu, znamiona odróżniające go od innych przedmiotów tego samego rodzaju (wiek, kolor, maść, numer itd.), ilość (miarę, wagę itp.), stan przedmiotu, a w szczególności stwierdzone uszkodzenia (tak R. Hauser, A. Skoczyła, *Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz*, C.H. Beck 2011, komentarz do art. 99 ustawy).

Niewłaściwe są zatem czynności poborcy skarbowego, który w protokole zajęcia uwzględnia ruchomości, które nie znajdują się w miejscu zajęcia, a także bez ich bezpośredniej oceny stanu w jakim się znajdują (z uwzględnieniem zużycia, czy uszkodzeń), a ponadto bez naniesienia znaku ujawniającego zajęcie na każdej z tych ruchomości. Jakkolwiek umieszczenie znaku ujawniającego zajęcie ma znaczenie wyłącznie potwierdzające dokonanie zajęcia tym niemniej brak umieszczenia takiego znaku oznacza niewłaściwe wykonanie obowiązków przez poborcę skarbowego.

Z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych Sądów obu instancji wynika, że w dniu 3 lipca 2005 r. powód w oparciu o informacje przekazane przez głównego księgowego Fundacji „C.” sporządził protokół o stanie majątkowym zobowiązanego. W treści tego dokumentu powód nie zawarł jednak informacji wskazującej na fakt posiadania przez Fundację praw do kolekcji lalek pod nazwą „[...]”. Na sporządzony protokół powód naniósł kolejną datę jego spisania - „12.10.2005 roku”. W dniu 12 października 2005 r. powód w trakcie kolejnych czynności egzekucyjnych podejmowanych w siedzibie Fundacji uzyskał informację od jej prezesa, że fundacja ta jest właścicielem ruchomości w postaci kolekcji lalek

pod nazwą „[...]”. Na podstawie tej informacji oraz otrzymanej specyfikacji lalek powód sporządził protokół zajęcia i odbioru ruchomości. Część kolekcji w dniu 12 października 2005 r. znajdowała się poza siedzibą Fundacji i w tym dniu eksponowana była w Muzeum Regionalnym w C.. Ponadto w roku 2005 wymieniona wyżej kolekcja lalek nie stanowiła własności Fundacji „C.”, prawo to bowiem przysługiwało Spółdzielni Pracy im. [...] w K.

Z powyższych ustaleń wynika, że powód niewłaściwie wykonał obowiązki poborcy skarbowego, gdyż dokonał zajęcia części ruchomości (kolekcji [...])” bez oględzin i szczegółowego opisu stanu tych ruchomości, a tak bez naniesienia znaków ich zajęcia.

Powyższe ustalenia należało odnieść nie do tego, czy ostatecznie przeprowadzone wobec Fundacji „C.” postępowanie egzekucyjne przyniosło pożądany skutek, ale oceny wymagało, czy powód jako poborca skarbowy właściwie wykonał swoje obowiązki pracownicze, gdyż od tego uzależnione było nabycie prawa do dodatkowego wynagrodzenia w postaci prowizji.

Trzeba bowiem podkreślić, że z treści § 1 ust. 1 pkt 1 lit. c) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 października 1999 r. wynika, że poborca skarbowemu (a także starszemu poborcy skarbowemu) przysługiwało wynagrodzenie prowizyjne „za osobiste wykonanie czynności w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych” w wysokości 6,15 % ściągniętej bezpośrednio od zobowiązanego kwoty obejmującej należności pieniężne wraz z pobranymi od nich odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi, jeżeli kwota ta została wpłacona przez zobowiązanego organowi egzekucyjnemu lub wierzycielowi w ciągu 14 dni po dokonaniu zajęcia.

Powyższa regulacja uprawniała do wynagrodzenia prowizyjnego za osobiste wykonanie czynności egzekucyjnych, a ściągnięcie kwoty musiało pozostawać w związku z dokonaniem przez poborcę zajęcia.

Wynagrodzenie prowizyjne w rozważanym przypadku stanowi w istocie premię uzależnioną od uzyskanego efektu będącego następstwem wykonanych osobiście przez poborcę skarbowego obowiązków służbowych.

Jeżeli pracownik niewłaściwie – z naruszeniem prawa stanowiącym jednocześnie naruszenie obowiązków służbowych – dokonał zajęcia ruchomości

pracodawca może uznać, że pracownik nie uzyskał prawa do wynagrodzenia lub nabył prawo do świadczenia, ale w wymiarze odpowiednio niższym (art. 82 § 1 k.p.). Dotyczy to również dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego, o którym stanowią przepisy § 1 ust. 1 pkt I lit. c) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 października 1999 r. W treści tych przepisów wskazano, że wynagrodzenie przysługuje za „osobiste wykonanie czynności w zakresie egzekucji administracyjnej”. W sprawie ustalono, że powód nie dopełnił wszystkich wymaganych od niego czynności w powyższym zakresie. Inna interpretacja powyższego przepisu jest niemożliwa, bowiem stwarzałaby możliwość wynagradzania członka korpusu służby cywilnej (de facto pracownika państwowego) za działania niezgodne z prawem lub rażąco prawo naruszające.

Powód z naruszeniem przepisów art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji dokonał zajęcia części kolekcji [...], a tym samym niewłaściwie wykonał swoje obowiązki służbowe, co oznacza, że nie nabył prawa do spornego wynagrodzenia. Ściągnięte należności nie były skutkiem prawidłowego zajęcia części kolekcji, które nie stanowiły wówczas własności Fundacji „C.”.

Sąd Najwyższy – wbrew ocenie skarżącego - uznał, że w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne. Sąd Najwyższy wyjaśniał już, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Konieczne jest wyjaśnienie dlaczego jest ono istotne oraz wskazanie argumentów, które w związku z tym zagadnieniem prawnym prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „ istotne”. Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 15 stycznia 2010 r., II CSK 489/09; 29 października 2009 r., III CSK 125/09 oraz II CSK 367/09; 12 października 2009 r., V CSK 105/09; 18 listopada 2008 r.,

V CSK 237/08; 26 marca 2008 r., I UK 375/07 oraz 10 marca 2008 r., III UK 4/08). Powód w skardze kasacyjnej nie wyjaśnił dlaczego wskazane zagadnienie prawne jest istotne oraz nie przytoczył okoliczności i argumentów, które prowadzą do rozbieżności na tle przedstawionego stanu prawnego. W ocenie Sądu Najwyższego w sprawie zachodziła jedynie potrzeba wykładni przepisów prawnych, co przemawiało za rozpoznaniem sprawy na posiedzeniu niejawnym (art. 398¹¹ § 1 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. skargę kasacyjną oddalił oraz na podstawie art. 98 k.p.c., § 6 pkt 5, § 11 ust. 1 pkt 2, § 12 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1349 z późniejszymi zmianami) orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

/tp/